

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 241/2013-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť L. V., S., zastúpeného R., s. r. o., B., prostredníctvom ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. S. R., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 41 ods. 1, 3, 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 48/2012 z 26. septembra 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť L. V. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. decembra 2012 doručená sťažnosť L. V., S. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného R., s. r. o., B., prostredníctvom ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. S. R., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 41 ods. 1, 3, 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“, v citáciách aj „porušovateľ“) sp. zn. 8 CoP 48/2012 z 26. septembra 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom doručeným Okresnému súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) 22. augusta 2011 domáhal proti odporcom (maloleté dieťa a jeho matka) určenia otcovstva a následne úpravy práv a povinností k maloletému dieťaťu. Okresný súd o návrhu sťažovateľa rozhodol rozsudkom sp. zn. 10 C 68/2011 z 13. decembra 2011 tak, že

- konanie o určenie otcovstva zastavil,
- maloleté dieťa zveril do osobnej starostlivosti matky,
- zaviazal sťažovateľa (navrhovateľa) prispievať na výživu maloletého dieťaťa sumou 150 € mesačne od 9. júna 2010 do budúcnosti,
- zaviazal sťažovateľa na splácanie dlžného výživného v splátkach spolu s bežným výživným,
- upravil styk sťažovateľa s maloletým dieťaťom tak, že mu umožnil stretávať sa s maloletým každú nepárnu sobotu a nedeľu v čase od 14.00 h do 17.00 h za prítomnosti matky,
- žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania,
- nevyslovil predbežnú vykonateľnosť rozsudku.

Proti výrokom rozsudku okresného súdu sp. zn. 10 C 68/2011 z 13. decembra 2011 o bežnom výživnom, dlžnom výživnom, úprave styku a predbežnej vykonateľnosti podal sťažovateľ v zákonnej lehote odvolanie. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o úprave styku otca s maloletým dieťaťom a o predbežnej vykonateľnosti. Výrok o bežnom výživnom a dlžnom výživnom zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa sťažovateľa došlo k porušeniu ním označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru tým, že jeho „*styk so synom je aktuálne upravený v rozsahu dvanástich (12) hodín mesačne, vždy za prítomnosti matky, čo vo svojej podstate znamená*

nie úpravu ale obmedzenie styku“. Sťažovateľ uviedol, že „*oba súdy založili svoje rozhodnutia o úprave styku poukázaním na tri okruhy skutočností. Po prvé, útlý vek maloletého. Po druhé, zdravotné problémy maloletého. Na záver oba súdy zhodnotili, že k zmene - rozšíreniu rozsahu styku, môže dôjsť až po vytvorení puta medzi mnou a synom.“.*

Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje najmä takto:

„Tak porušovateľ, ako aj prvostupňový súd poukazujú v odôvodnení svojich rozhodnutí na synov útlý vek. Š. sa narodil... Rozsudok prvostupňového súdu bol vyhlásený dňa 13. 12. 2011. Rozsudok odvolacieho súdu bol vyhlásený dňa 26. 09. 2012. Medzi vyhláseniami týchto dvoch rozsudkov tak ubehlo viac ako deväť mesiacov. I napriek tejto skutočnosti však odvolací súd na plynutie času nijako neprihliadol... mám za to, že odvolací súd mal na plynutie času vzhliadnuť ako na okolnosť meniacu pomery, čo však neurobil... súdna prax pracuje s tzv. hranicou bežnej (štandardnej, východiskovej) úpravy styku. Túto predstavuje polovica voľného času dieťaťa. Uvedomujem si, že pri dieťati vo veku môjho syna nemožno hovoriť o voľnom čase v jeho štandardnom ponímaní... za voľný čas dieťaťa navštevujúceho predškolské zariadenie (resp. v prípade môjho syna dieťaťa tráviaceho čas s opatrovatelkou) možno s istotou označiť najmä čas víkendov v trvaní od piatka od 17:00 hod. do nedele do 18:00 hod. (spolu teda priemerne 49 hodín týždenne). Oproti tomu bol môj čas pre styk so synom vymedzený od 14:00 hod. do 17:00 hod. v sobotu a nedeľu každý druhý týždeň (teda spolu priemerne 3 hodiny týždenne)... domnievam sa, že tak zásadne neúmerné a nevhodné rozvrhnutie styku s maloletým dieťaťom medzi rodičov nemôže nijako obstať, a to ani s poukazom na útlý vek dieťaťa. Mám za to, že oba konajúce súdy pochybili pri hľadaní miery pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku môjho syna s obidvomi rodičmi.“

Sťažovateľ ďalej uvádza: «*V „útlom veku“ dieťaťa nevidím dôvod na to, aby môj syn (aktuálne vo veku dva a pol roka) nemohol tráviť s vlastným otcom každý celý druhý víkend a dokonca bez prítomnosti matky... pokiaľ si vo veku jedného roka a troch mesiacov (v septembri 2011) bez akýchkoľvek problémov „zo dňa na deň“ mohol zvyknúť na neprítomnosť matky a prítomnosť cudzej osoby (opatrovatelky)... tak porušovateľ, ako aj prvostupňový súd poukazujú v odôvodnení svojich rozhodnutí na synov nepriaznivý*

zdravotný stav. Ten je opísaný ako „zdravotné problémy“ bez špecifikovania konkrétnej diagnózy, či prejavov ochorenia, teda iba všeobecne. Prvostupňový súd zároveň uvádza, že takáto „zdravotné problémy“ si vyžadujú „zvýšenú starostlivosť“... Podľa odvolacieho súdu maloletý Š. „trpí zdravotnými ťažkosťami, ktoré si vyžadujú zvýšenú každodennú starostlivosť a nevyhnutnú znalosť ochorenia...“ Odôvodnený je tak styk v obmedzenom rozsahu nielen z časového hľadiska (priemerne 3 hodiny týždenne), ale aj z hľadiska neustálej prítomnosti matky, ktorá má v prípade potreby „možnosť pružnejšieho zásahu“... existencia „zdravotných ťažkostí“ môjho syna nebola v konaní nijako preskúmaná... mám za to, že už len v dôsledku plynutia času mal porušovateľ skúmať, či zdravotné ťažkosti syna pretrvávajú, akého sú pôvodu a charakteru, akej intenzity a pod... v záverečných častiach odôvodnenia rozsudku porušovateľ vyslovil prognózu vytvárania emočného puta medzi mnou a synom na základe ním určeného styku. V nadväznosti na uvedené konštatuje, že následne, po vytvorení dostatočného emočného vzťahu, mi nebude nič brániť v realizovaní mojich rodičovských práv a povinností. Porušovateľ vychádzal zo „skutočnosti zistenej prvostupňovým súdom“, že Š. „si doteraz nevytvoril citové väzby na otca, zjavne pre doterajší nedostatočný záujem otca o dieťa od jeho narodenia...“ porušovateľ tak vyhodnotil môj postoj, moje procesné úkony a vyjadrenia v súdnom konaní ako nezáujem o maloletého, čo je vyslovene absurdné... okolnosť môjho nezájmu o syna si porušovateľ jednoznačne vykonštruoval... v zmysle ust. § 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je pre súd rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku. V čase vyhlásenia rozhodnutia porušovateľa bol môj záujem o syna evidentný. Tento stále pretrváva... takýto postup zo strany justičného orgánu je v právnom štáte neprípustný a bol ním porušený celý katalóg mojich a synových základných práv a slobôd...»

Sťažovateľ poukazuje aj na skutočnosť, že „k obmedzeniu styku došlo aj v tom, že tento je viazaný na prítomnosť matky. To následne spôsobí značné ťažkosti nielen s miestom styku, alebo aj s organizáciou programu a narastajúcim vypätím na oboch stranách. Mám za to, že súdy tak celkom zbytočne vystavili môjho syna možným konfliktným situáciám, ktoré môžu vzniknúť prípadným nesúhlasným stanoviskom matky k mnou zamýšľanému programu so synom, miestom vyzdvihnutia a odovzdania, stravovaním a pod. Aj z uvedeného dôvodu sa mi javí takáto úprava styku vyslovene nevhodnou.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo L. V. na rešpektovanie rodinného života zaručené článkom 41 ods. 1, 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na spravodlivý súdny proces zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 26. 09. 2012, č. k. 8 CoP/48/2012-196.

II. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 26. 09. 2012, č. k. 8 CoP/48/2012-196 vo výroku o úprave styku otca s maloletým Š. P... sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

III. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť L. V. trovy právneho zastúpenia vo výške 323,52 € vrátane DPH (2 úkony právnej služby [prevzatie a príprava zastúpenia + návrh na začatie konania] po 127,17 € + 2 x režijný paušál vo výške 7,63 € + 20 % DPH vo výške 53,92 €) na účet jeho právneho zástupcu, advokátskej kancelárie R., s. r. o., so sídlom B., vedený v..., v lehote určenej Ústavným súdom.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Zo sťažnosti vyplýva, že podľa sťažovateľa došlo predovšetkým výrokom napadnutého rozsudku krajského súdu o úprave styku s maloletým synom k porušeniu jeho v sťažnosti označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru.

V nadväznosti na túto skutočnosť ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci

samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija

c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že uvedený článok ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Z už uvedeného (pozri najmä I. časť tohto uznesenia) vyplýva, že podľa tvrdenia sťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo tou časťou napadnutého rozsudku, v ktorej krajský súd nevyhovel jeho odvolaniu proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 10 C 68/2011 z 13. decembra 2011, t. j. tou jeho časťou, ktorou potvrdil označený rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o úprave styku otca s maloletým synom (týmto výrokom krajský súd zároveň potvrdil aj výrok odvolaním napadnutého rozsudku okresného súdu o nevyslovení predbežnej vykonateľnosti výroku o úprave styku, pozn.). V tejto súvislosti ústavný súd považoval za potrebné poukázať na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, v ktorej sa okrem iného uvádza:

„... súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav pre rozhodnutie o úprave styku otca s maloletým Š. a rovnako správne rozhodol o predbežnej vykonateľnosti. Zistený skutkový stav posúdil podľa správnych zákonných ustanovení Zákona o rodine a zákonne rozhodol, keď upravil styk otca s maloletým každú nepárnu sobotu a nepárnu nedeľu od 14.00 hod. do 17.00 hod. za prítomnosti matky. ... Konajúci súd sa dôsledne vysporiadal s námietkami otca uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jeho obranu už v priebehu konania na súde prvého stupňa a otec ani v odvolaní neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mali mať za následok iné rozhodnutie o úprave styku a predbežnej vykonateľnosti.

Odvolací súd posúdením všetkých relevantných skutočností vo vzťahu k výroku o úprave styku a predbežnej vykonateľnosti dospel k záveru, že styk otca s maloletým Š., ktorý je v útľom veku a trpí zdravotnými ťažkosťami, ktoré si vyžadujú zvýšenú každodennú starostlivosť a nevyhnutnú znalosť ochorenia, upravený súdom prvého stupňa je bez ďalšieho v záujme maloletého, ktorý je prioritný, a navyše, dáva možnosť pružnejšieho zásahu matky v prípade nepredvídaných (náhlych) okolností, resp. okolností, ktoré sú zatiaľ z hľadiska starostlivosti o dieťa otcovi málo známe. Odvolací súd poznamenáva, že vzťah dieťaťa a rodiča je prirodzeným biologickým vzťahom a každé dieťa potrebuje pre zdravý vývoj pocit spolupatričnosti nielen so svojou matkou, ale rovnako aj so svojím otcom, pretože ich vzájomné pozitívne pôsobenie v rámci výchovného procesu dáva záruku riadneho vývoja dieťaťa. ... Dieťa má právo na zachovanie vzťahu k obidvom rodičom a je predovšetkým na nich, aby svojím správaním, najmä vzájomnou úctou a toleranciou vytvárali bezkonfliktné prostredie pre realizáciu styku a snažili sa o jednotný postup rešpektujúc pokyny matky v otázkach bežnej starostlivosti o dieťa, pretože práve matka, ktorá sa osobne stará o dieťa, je najbližšie k dieťaťu a najlepšie pozná jeho duševné a fyzické dispozície. Odvolací súd zdôrazňuje, že matka je povinná maloletého syna pripraviť a svojím verbálnym, ale aj neverbálnym prejavom ho vo vzťahu k otcovi podporovať, usmerňovať a organizovať program maloletého predovšetkým so zreteľom na záujem dieťaťa, pretože ničím nepodložené výhrady voči otcovi dieťaťa, ako k bývalému partnerovi, pôsobia na vzájomný vzťah otca a syna kontraproduktívne...“

Vo vzťahu k odvolacím námietkam sťažovateľa krajský súd ďalej v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol:

„V tejto prejednávanej veci, so zreteľom na vek dieťaťa a skutočnosť zistenú súdom prvého stupňa, že maloleté dieťa si doteraz nevytvorilo citové väzby na otca, zjavne pre doterajší nedostatočný záujem otca o dieťa od jeho narodenia, preto je rozsah styku upravený súdom prvého stupňa rozhodne v záujme dieťaťa, aj keď sa otcovi javí, že rozhodnutím súdu boli obmedzené jeho rodičovské práva a povinnosti. Odvolací súd zdôrazňuje, že po postupnom vytvorení emočného vzťahu (citového naviazania) maloletého k otcovi, nič mu nebude brániť v realizácii jeho rodičovských práv a povinností konštatovaných v odôvodnení napadnutého rozhodnutia a v prípade, že sa s matkou dieťaťa

nedohodnú, požiadať o zmenu styku (rozšírenie styku). Pokiaľ otec namieta nedostatočné zistenie skutkového stavu veci, odvolací súd konštatuje, že v priebehu konania na súde prvého stupňa boli nepochybne zistené a preukázané všetky skutočnosti podstatné pre rozhodnutie v merite veci o úprave styku s maloletým Š. Odvolací súd dodáva, že je výlučne vecou konajúceho súdu, či vykoná dôkazy označené účastníkmi konania za predpokladu, že skutkový stav potrebný na rozhodnutie vo veci spoľahlivo zistil inými dôkaznými prostriedkami (§ 120 ods. 1 O. s. p.). V konaniach starostlivosti súdu o maloleté deti platí vyšetrovacía zásady (§ 120 ods. 2, 3 O. s. p.), z ktorej vyplýva, že súd je povinný zisťovať skutočnosti potrebné pre rozhodnutie vo veci z úradnej povinnosti, a to aj bez návrhu účastníkov konania a podľa ust. § 153 ods. 2 O. s. p. nie je viazaný návrhmi účastníkov, preto odvolacia námietka otca o nesprávnom postupe konajúceho súdu pri doručovaní písomností a príloh predložených matkou maloletého v priebehu konania na súde prvého stupňa nemôže odôvodňovať záver, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom a navyše zo zápisnice o pojednávaní nevyplývala skutočnosť, že by otec požiadal o čas na preštudovanie vyjadrenia matky a ktoré navyše ani neobsahovali žiadne iné skutočnosti, aké matka uviedla vo svojej výpovedi na pojednávaní vo vzťahu k úprave styku otca s maloletým dieťaťom. ... Odvolací súd dospel k jednoznačnému záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkové okolnosti dôležité pre rozhodnutie o úprave styku otca s mal. Š., s výsledkami hodnotenia dôkazov, ktoré sú súčasťou odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa sa v plnom rozsahu stotožňuje, pretože vychádzajú zo zisteného skutkového stavu veci, zodpovedajú zásadám logiky a nie sú v rozpore so zákonom. Odvolací súd tiež konštatuje, že rozsudok súdu prvého stupňa v preskúmvanej časti o úprave styku otca s mal. Š. spĺňa základné obsahové náležitosti, najmä zrozumiteľnosť, určitosť a jasnosť a je logickým a právnym vyústením priebehu a výsledkov prvostupňového konania, v dôsledku čoho je odôvodnenie napadnutého rozsudku v tejto časti presvedčivé a odvolací súd sa s ním v plnom rozsahu stotožňuje. Vychádzajúc z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa o úprave styku a predbežnej vykonateľnosti ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p. a podľa § 219 ods. 2 O. s. p. vo vzťahu k relevantným odvolacím námietkam otca doplnil ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa.“

Vychádzajúc predovšetkým z citovaného ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku dostatočným spôsobom zaoberal a vysporiadal so všetkými podstatnými odvolacími námietkami sťažovateľa smerujúcimi proti výroku odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa o úprave styku s maloletým synom. Podľa názoru ústavného súdu argumentácia krajského súdu zodpovedá príslušným ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku a zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“), ktoré majú na pamäti predovšetkým záujem maloletého dieťaťa. Závery krajského súdu preto nemožno považovať ani za zjavne neodôvodnené, ani za arbitrárne. Ústavný súd rešpektuje, že je primárnou úlohou všeobecného súdu vykladať zákony a ďalšie právne predpisy, pričom právny názor krajského súdu a jeho závery možno v posudzovanej veci považovať za zrozumiteľné, logické a vyvážené, a preto z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné.

V súvislosti s argumentáciou sťažovateľa ústavný súd považoval za potrebné zvýrazniť tú časť odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorej krajský súd uviedol, že *„po postupnom vytvorení emočného vzťahu (citového naviazania) maloletého k otcovi, nič mu nebude brániť... požiadať o zmenu styku (rozšírenie styku)“*.

Na základe uvedeného ústavný súd, poukazujúc na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom (III. ÚS 3/97, II. ÚS 141/04), dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napádanou časťou rozsudku krajského súdu sp. zn. 8 CoP 48/2012 z 26. septembra 2012 a obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 41 ods. 1, 3 a 4 ústavy a práv podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru

Podľa čl. 41 ods. 1 ústavy manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Zaručuje sa osobitná ochrana detí a mladistvých.

Podľa čl. 41 ods. 3 ústavy deti narodené v manželstve i mimo neho majú rovnaké práva.

Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím na základe zákona.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Podľa tvrdenia sťažovateľa *„už samotná skutočnosť, že môj styk so synom je aktuálne upravený v rozsahu dvanástich (12) hodín mesačne, vždy za prítomnosti matky, znamená vo svojej podstate nie úpravu, ale obmedzenie styku. Som presvedčený o tom, že na takéto rozhodnutie neexistuje zákonný podklad a oba sudy rozhodli nesprávne. Tým neoprávnene zasiahli nielen do môjho práva na rodinný život, ale aj do práva na rodinný život môjho maloletého syna.“*

Ústavný súd pri predbežnom preskúmaní tejto časti sťažnosti sťažovateľa považoval za kľúčové východiská pre svoje rozhodnutie tieto skutočnosti:

Rodičovské práva a povinnosti patria obidvom rodičom. Či už rodičia žijú v manželstve, alebo nie, predpokladá sa, že dieťa vychovávajú v zásade na základe vzájomnej dohody a v záujme maloletého dieťaťa. Zákon o rodine úpravu výkonu rodičovských práv a povinností v určitých špecifických situáciách rieši osobitne, čo čl. 41 ods. 4 ústavy (v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy) nielen nevyklučuje, ale to aj predpokladá. Pritom zákon o rodine preferuje predovšetkým dohodu rodičov pri výkone rodičovských práv a povinností (§ 35, § 36, § 25 ods. 1, § 24 ods. 2 zákona o rodine). Až keď nedôjde k dohode rodičov o výkone rodičovských práv, rozhodne o ich výkone súd, vždy však s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa.

Právna úprava styku rodičov s ich maloletými deťmi nevedie podľa už vysloveného právneho názoru ústavného súdu (PL. ÚS 26/05) k obmedzeniu práv rodičov, ale práve naopak, práve prostredníctvom tejto úpravy sa prispieva k ich garancii, a preto nemôže byť v nesúlade s čl. 41 ods. 4 ústavy ani s čl. 8 ods. 2 dohovoru.

Z argumentácie sťažovateľa vyplýva, že k porušeniu jeho základného práva na ochranu jeho rodičovských práv podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práv podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru malo a mohlo dôjsť len v príčinnej súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 41 ods. 4 ústavy (a tiež právo podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy (a tiež práva podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru) by bolo teda možné uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených

v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (napr. II. ÚS 78/05 alebo IV. ÚS 326/07). Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nemohlo byť porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v nadväznosti na to nemohlo dôjsť ani k porušeniu označeného základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a čl. 8 ods. 2 dohovoru.

Sťažovateľ tiež namieta, že rozsudkom krajského súdu, na ktorý podľa jeho názoru „*neexistuje zákonný podklad*“, došlo aj k porušeniu jeho základného práva na rešpektovanie súkromia a rodinného života podľa čl. 41 ods. 1 a 3 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru, a to v zásade na základe rovnakej argumentácie a z rovnakých dôvodov ako vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 2 dohovoru. Z uvedeného dôvodu možno závery, ktoré ústavný súd formuloval vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 41 ods. 4 ústavy a čl. 8 ods. 2 dohovoru, v celom rozsahu vzťahovať aj na namietané porušenie čl. 41 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru, a preto ich netreba opakovať či osobitne zdôvodňovať.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2013